

Finance nejen pro seniory. Pozůstalostní důchod

2.11.2023 - Lucie Korbeliusová | DTest

Pozůstalostní důchody jsou vdovské a vdovecké důchody, které se poskytují po zemřelé osobě, pokud byla v manželství.

„Zemřelá osoba musela pobírat starobní nebo invalidní důchod nebo pokud ještě nebyla příjemcem důchodu, musela splnit ke dni úmrtí podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na důchod a manželství muselo existovat k datu jejího úmrtí,“ uvádí Eduarda Hekšová, ředitelka spotřebitelské organizace dTest, a doplňuje: „Získání potřebné doby pojištění se nevyžaduje pouze tehdy, když manžel či manželka zemřel/a následkem pracovního úrazu.“

Vdovský/vdovecký důchod však nenáleží po druhovi/družce ani po registrovaném partnerovi/partnerce. A nic na tom nezmění ani jejich dlouhodobé soužití ve společné domácnosti a společná výchova dětí. Pokud vdova/vdovec uzavře nové manželství, pak dnem jeho uzavření nárok na vdovský/vdovecký důchod po původním manželovi/manželce zanikne. Nárok se neobnoví, ani pokud by se nové manželství rozvedlo. V případě, že osoba po uzavření nového sňatku znovu ovdoví, může jí však vzniknout nárok na pozůstalostní důchod po dalším manželovi či manželce.

Žádost o důchod podává pozůstalý manžel/manželka. O dávkách důchodového pojištění vojáků z povolání, policistů, hasičů, příslušníků BIS a Vězeňské služby ČR rozhodují Ministerstva obrany, vnitra a spravedlnosti. V ostatních případech se podává prostřednictvím OSSZ podle místa trvalého pobytu, v Praze na kterémkoliv územním pracovišti PSSZ. Žádost o důchod je možné podat i zpětně, a to až za období 5 let. Pro rozhodnutí o nároku na důchod a jeho výši je zákonná lhůta 90 dnů. Často je sice o nároku na vdovský/vdovecký důchod rozhodnuto dříve, ovšem s výplatou vdovského/vdoveckého důchodu je potřeba počítat s lhůtou několika měsíců. „Chybějící příjem zemřelé osoby přináší obvykle vdově/vdovci obtíže a může ji/ho přivést do tíživé finanční situace,“ varuje Eduarda Hekšová a doplňuje: „Z těchto i z jiných důvodů by si spotřebitelé měli vytvářet vždy potřebné finanční rezervy.“

Pozůstalostní důchod má dvě části, a to výměru základní a výměru procentní. Základní výměra je jednotná pro všechny důchody a stanovuje ji zákon o důchodovém pojištění. Pokud pozůstalá osoba nepobírá starobní nebo invalidní důchod, činí pozůstalostní důchod základní výměru a procentní výměru ve výši 50 % procentní výměry důchodu, který pobírala (nebo by pobírala) zesnulá osoba k datu úmrtí. Pokud pozůstalá osoba pobírá starobní nebo invalidní důchod, pak se pozůstalostní důchod dle předchozí věty porovná s důchodem, který již vdova/vdovec pobírá a postupuje se tak, že se vyplácí vyšší důchod v plné výši a nižší důchod ve výši jedné poloviny procentní výměry. „To obvykle není vysoká částka a v kombinaci s mnohaměsíčním odkladem výplaty pozůstalostního důchodu jsou zejména někteří ovdovělí důchodci okamžitě vystaveni drsné finanční realitě,“ uzavírá Eduarda Hekšová.

Výplata vdovského/vdoveckého důchodu trvá po dobu jednoho roku od smrti manžela/manželky. Po uplynutí této doby se předpokládá, že vdova/vdovec si již dokázali uspořádat nové poměry. Déle se vyplácí jen v přesně zákonem vymezených případech (pozůstalá osoba se stará o nezaopatřené dítě nebo pečuje o dítě, příp. o svého rodiče nebo o rodiče zemřelého manžela/ky (tchána, tchyni), kteří jsou závislí na jeho/její pomoci ve stupni II, III nebo IV, je sám/sama invalidní důchodu ve třetím stupni nebo dosáhl/a zákonem stanoveného věku.

Pokud spotřebitelé mají otázky k tomuto tématu, mohou se obrátit na bezplatnou spotřebitelskou poradnu dTestu, a to elektronicky na www.dtest.cz/spotrebitelska-poradna nebo telefonicky na číslo 299 149 009.

dTest, o.p.s. je největší českou spotřebitelskou organizací, která v ČR působí již od roku 1992. Je vydavatelem spotřebitelského časopisu dTest, na jehož stránkách jsou publikovány výsledky nezávislých a objektivních testů produktů, varování před nebezpečnými a zdravotně závadnými výrobky, informace o spotřebitelských právech a rady, jak tato práva účinně uplatňovat. dTest je součástí mezinárodní organizace International Consumer Research and Testing (ICRT) a evropské spotřebitelské organizace BEUC.

Poradenská linka časopisu dTest – 299 149 009 – je v provozu každý pracovní den od 9 do 17 hodin a spotřebitelé na ní mohou konzultovat s právními poradci časopisu dTest nejrůznější spotřebitelské problémy, a to za cenu běžného tarifu volání. Od spuštění v roce 2010 této možnosti využily již desetitisíce spotřebitelů a poradenská linka časopisu dTest se tak stala první a nejvyhledávanější cestou k řešení potíží, se kterými se zákazníci na trhu setkávají.

<https://www.dtest.cz/clanek-10545/dtest-finance-nejen-pro-seniory-pozustalostni-duckod>